

נוער בישראל

בריאות, רווחה נפשית וחברתית, ודפוסי התנהגויות סיכון בקרב בני נוער בישראל

סיכום ממצאי המחקר הארצי השישי, 2011
ניתוח מגמות בין השנים 1994-2011 והשוואה בינלאומית

Health Behaviors in School-Aged Children (HBSC)
A World Health Organization Cross-National Study

יוסי הראל-פיש | גיק חביב | סופי וולש | מירן בוניאל-נסים
אמיר דזאלובסקי | שירה אמית | רינת משעל | ריקי טסלר

6
2011

תקציר מנהלים

דו"ח זה מהווה סיכום של ממצאי המחקר הארצי השישי על נושאים הקשורים לבריאות, רווחה, התנהגויות סיכון והיפגעות של בני נוער. הסקר בוצע כחלק מתכנית המחקר הרב-לאומי של ארגון הבריאות העולמי (WHO-HBSC), במימון ובחסות משרד הבריאות ומשרד החינוך. הסקר הבינלאומי נערך אחת לארבע שנים ומשתתפות בו למעלה מ-40 מדינות באירופה ובצפון אמריקה. איסוף המידע מתבצע בכל מדינה באמצעות העברת שאלונים למילוי-עצמי בקרב תלמידים בכיתות ו', ח' ו-יא' (מקביל לגילאי 11.5, 13.5 ו-15.5). להלן יוצגו ממצאים מרכזיים ונבחרים מן הדוח:

בית ומשפחה

בפרק זה נשאלו שאלות בנוגע לתפיסות ונושאים הקשורים בבית ומשפחה. החלק הראשון בחן את התמיכה החברתית מבני המשפחה, עזרה ומעורבות הורי התלמידים בחיי היומיום ובבית הספר, ופעילות משפחתית משותפת. החלק השני בחן את הרקע החברתי-כלכלי המשפחתי כפי שדווח על ידי התלמידים. מהממצאים של פרק זה עולה תמונת מצב מעניינת הדורשת התייחסות, בעיקר מבחינת ההבדלים בין המגזרים.

בבחינת קלות השיחה עם ההורים, בהשוואה לשאר המדינות השותפות במחקר, ישראל מדורגת במקום הראשון עם שיעור של כ-94% מהתלמידים אשר מדווחים שקל להם לשוחח עם אחד מהוריהם לפחות, על נושאים המטרידים אותם. בבחינת מידת המעורבות של ההורים בחייהם של ילדיהם, עולה שמרבית התלמידים מדווחים על כך שהוריהם יודעים מה קורה בחייהם (כ-77% בנות וכ-66% בנים, בקטגוריות השונות). קיימת ירידה בשכיחות הפעילויות המשפחתיות השותפות בהן מעורבים התלמידים ככל שעולים בגיל. כמו כן, ניכר שבמגזר הערבי יש יותר פעילויות משפחתיות מאשר במגזר היהודי. כ-70% מהתלמידים דיווחו על מצב כלכלי טוב של משפחתם, נתון הממקם את ישראל במקום ה-31 מתוך 37 במדד זה, בהשוואה הבינלאומית. בהסתכלות לאורך השנים, רואים באופן מדאיג עלייה משמעותית מאז שנת 2006 באחוז התלמידים המדווחים שהולכים לישון רעבים, נתון הבולט בעיקר בקרב בנים מהמגזר הערבי (כ-37%).

בית הספר

בפרק זה נשאלו שאלות בנוגע למספר תחומים הקשורים למערכת הבית ספרית ולחוויות המתרחשות במסגרתה: תפיסות כלליות של בית הספר וההרגשה כלפיו, תפיסת החוקים והכללים בבית הספר, יחסי מורים-תלמידים, יחסים בין התלמידים בבית הספר, ביקור סדיר בבית הספר ונשירה סמויה. לאורך השנים קיימת מגמה של עלייה בשיעור הדיווח על אהבת בית הספר ועל הרגשה חיובית כלפיו. כך למשל, שיעור התלמידים שמאוד אוהבים את בית הספר, עמד בשנת 2011 על כ-31%, נתון הממקם את ישראל במקום ה-16 בדירוג העולמי, בעוד שבשנת 1998 עמד על כ-23% בלבד. לצד זאת, קיימת ירידה בשיעור התלמידים המדווחים שלא אוהבים את בית הספר.

תלמידים מהמגזר הערבי מדווחים שאוהבים את ביה"ס יותר (כ-40%) מאשר תלמידים מהמגזר היהודי (כ-26%), אולם לא קיימים הבדלים משמעותיים בין המגזרים במספר התלמידים המדווחים שכלל אינם אוהבים את בית הספרם (כ-13%). בין שאר המדדים שבחנו את ההרגשה הכללית של התלמידים בבית הספר, היו תחושה חיובית כלפי בית הספר, תחושה שבית הספר הוא מקום שנעים להיות בו, תחושת שייכות לבית הספר ותחושת בטחון בו. נמצא שתפיסות חיוביות של בית הספר, שכיחות יותר בקרב בנות מאשר בקרב בנים, בכל שכבות הגיל ובשני המגזרים. כמו כן, תפיסות חיוביות נמצאו שכיחות יותר בקרב תלמידים מהמגזר הערבי, מאשר בקרב תלמידים מהמגזר היהודי. ממצא מדאיג הוא, שכ-80% מהתלמידים חווים תחושת לחץ מהלימודים. בדירוג הבינלאומי ישראל ממוקמת יחסית במרכז במדד זה, במקום ה-15. בנוסף נמצא שעם העלייה בגיל, קיימת עלייה בתחושת הלחץ מהלימודים.

מעורבות והתנדבות בקהילה

בפרק זה נשאלו שאלות בנוגע למסגרת ההתנדבות, לסוג ההתנדבות ולתדירותה. הממצאים מראים שלאורך השנים מסתמנת עלייה בשיעור המעורבות וההתנדבות בקהילה, שלא במסגרת בית ספרית, בקרב הנוער הישראלי (מכ-13% בשנת 2004 לכ-32% בשנת 2011). בעוד בנות משני המגזרים מדווחות על שכיחות דומה של התנדבות בקהילה (כ-34%), בנים משני המגזרים מציגים דפוס פעילות שונה; בנים מהמגזר הערבי מדווחים על שכיחות גבוהה יותר של התנדבות בקהילה (כ-42%) לעומת בנים מהמגזר היהודי (כ-18%). מבין סוגי הפעילות ההתנדבותית, נמצא שהפופולרי ביותר הוא תנועות נוער, תנועות פוליטיות או דתיות ומועצות תלמידים.

דפוסי בילוי ואינטראקציה עם חברים

בפרק זה נשאלו שאלות בנוגע למספר חברים, להרגלי בילוי עם חברים ודפוסי תקשורת עמם, לתמיכה החברתית ולתחושת בדידות. הממצאים מראים שלאורך השנים קיימת ירידה בשיעור התלמידים המדווחים על כך שאין להם חברים קרובים (מכ-3% בשנת 1998 לכ-1% בשנת 2011). כמו כן, ממצא מעודד הוא, שחלה ירידה בשכיחות הדיווח בכל המדדים המתארים בדידות. לעומת זאת, שיעור העדר הבילוי עם חברים עלה עם השנים (מכ-9% בשנת 1998 לכ-20% בשנת 2011). תופעה זו ניתנת לזהוי באופן מיוחד בקרב בנות המגזר הערבי; כמחציתן דיווחו שאינן מבלות כלל מחוץ לבית עם חברים או חברות. בדירוג הבינלאומי של מדד המתאר מצב של בילוי יתר עם חברים (לכל הפחות 5 ערבים בשבוע), נמצא שישראל מדורגת במקום ה-23 עם שיעור של כ-12%.

פעילות פנאי – שימושי מחשב ומדיה

פרק זה בחן פעילויות בשעות הפנאי שכללו צפייה בטלוויזיה, משחקי מחשב ושימוש במחשב. נמצא שהתלמידים הישראלים מדורגים במקום הראשון מבין כל המדינות השותפות במחקר, עם שיעור של כ-30% בשני מדדי השימוש היומיומי במחשב (משחקים ושימושי אינטרנט שונים). ביחס לצפייה

בטלוויזיה בתדירות יומיומית, במשך ארבע שעות לפחות בכל יום, התלמידים הישראלים מדורגים במקום השני בדירוג הבינלאומי, עם שיעור של כ-36%. שיעור זה עקבי עם ממצאי השנים 2004-2011, אך מצביע על ירידה של כ-10% באחוזי הצפייה בטלוויזיה בקרב בני נוער, לעומת שנת 2002.

הרגלי אכילה ודיאטה

תת פרק זה כלל שאלות בנוגע לאכילת ארוחת בוקר, לתדירות צריכת פירות וירקות ולעיסוק בדיאטה ובפעילויות אחרות לצורך הורדה במשקל. נמצא ששיעור אכילת פירות וירקות מדי יום עומד על כ-43%, באופן המעיד על ירידה לעומת שנים קודמות. שכיחות אכילת פירות וירקות גבוהה יותר בקרב בנות, בקרב תלמידים מהמגזר הערבי ובקרב תלמידים צעירים. בנות מהמגזר היהודי מדווחות על ביצוע דיאטה או כל פעילות אחרת להורדה במשקל, בשכיחות הגבוהה ביותר (כ-27%) לעומת בנים, ולעומת בנות מהמגזר הערבי. ממצא מעניין הוא, שעם העלייה בגיל, קיימת עלייה בביצוע פעילויות להורדה במשקל בקרב בנות, לצד ירידה בביצוע פעילויות אלו בקרב בנים.

פעילות גופנית

בתת פרק זה נשאלו שאלות בנוגע לתדירות הפעילות הגופנית המבוצעת על ידי התלמידים. הממצאים מראים שכ-13% מהתלמידים מדווחים על העדר עיסוק בפעילות גופנית יומיומית, נתון אשר באופן מדאיג, ממקם את ישראל במקום השני במדד זה בדירוג הבינלאומי. כ-23% מהתלמידים מדווחים על עיסוק בפעילות גופנית מרובה. עוד נמצא שבנות עוסקות פחות בפעילות גופנית, לעומת בנים, וכן ניכר שעם העלייה בגיל, העיסוק בפעילות גופנית יורד. בבחינת דרך ההגעה של תלמידים לבית הספר, נמצא שהשכיחה ביותר היא ברגל, בעוד שרכיבה על אופניים לבית הספר דווחה על ידי אחוזים נמוכים מאוד של תלמידים.

התנהגויות מין

בתת פרק זה נשאלו שאלות בנוגע לקיום יחסי מין מלאים, גיל ההתנסות הראשונה בקיום יחסי מין ושימוש באמצעי הגנה. שאלות אלו נשאלו בקרב תלמידים חילוניים מהמגזר היהודי, בכיתות י' בלבד. בדירוג הבינלאומי, נראה ששיעור התלמידים בני ה-15 מישראל שדיווחו על קיום יחסי מין אי-פעם הינו נמוך באופן יחסי (כ-16%), ושישראל מדורגת במקום ה-33 מבין 35 מדינות במדד זה. כ-80% מתוך התלמידים שדיווחו על קיום יחסי מין, דיווחו על שימוש באמצעי הגנה (קונדום) בפעם האחרונה שעשו זאת. נתון מעודד זה מעיד על עלייה בשיעור הדיווח על מדד זה בהשוואה לנתוני 2006 (אז דווח על כ-68%).

שימוש בחומרים ממכרים:

סיגריות ונרגילה

תת פרק זה כלל שאלות בנוגע לעישון סיגריות ונרגילה. נמצא שבנים מדווחים בשיעור גבוה יותר מבנות, הן על עישון סיגריות והן על עישון נרגילה בתדירויות השונות שנבדקו, באופן עקבי בכל שכבות הגיל ובשני המגזרים. בשני המדדים הללו נראית מגמה של עלייה בשכיחות הדיווח, במקביל לעלייה בשכבות הגיל. בשני המגזרים, היהודי והערבי, שיעור ההתנסות בעישון בקרב תלמידי כיתות י' מגיע לכ-45%, בהשוואה לכיתות הנמוכות יותר. מדד עישון סיגריות או מוצרי טבק אחרים לכל הפחות פעם בשבוע בהשוואה הבינלאומית, ממקם את התלמידים הישראלים במקום נמוך באופן יחסי, עם שיעור של כ-13%.

בהשוואה לאורך השנים מ-2002 ל-2011, מוצגת מגמה של ירידה בשיעורי ההתנסות אי פעם בעישון, הן של סיגריות והן של נרגילה. יחד עם זאת, בדיווח על עישון סיגריות באופן יומיומי, נראית עלייה משנת 2006, בעיקר בקרב הבנים בשני המגזרים ובקרב הבנות במגזר הערבי. בעישון נרגילה נראית ירידה משנת 2006 בקרב כל חתכי המדגם, למעט תלמידי כיתות י', אשר מציגים עלייה בשנת 2011.

אלכוהול

בתת פרק זה נשאלו שאלות בנוגע לשתיית אלכוהול בכלל, שתייה מופרזת של אלכוהול (שתיית בולמוס או אביסה) והתנסות בהשתכרות. הממצאים מצביעים על ירידה עקבית בשתייה "מתונה" (שתיית משקה אלכוהולי כלשהו לפחות פעם אחת בחודש) לאורך השנים, המסתכם בירידה של כ-10% בין השנים 1998-2011. השוואה בין המגזרים במדד של שתיית אלכוהול חודשי, בין שנת 2006 לשנת 2011, חושפת מגמה מעורבת: עלייה בקרב המגזר הערבי, בנים ובנות כאחד, ואילו ירידה בקרב המגזר היהודי בשני המינים.

שתייה מופרזת של אלכוהול נמדד בשתיית 5 מנות משקה או יותר תוך שעות ספורות לפחות פעם אחת בחודש האחרון. כ-13% מהתלמידים בכיתות ו' ח' ו-י' דיווחו כי לפחות פעם אחת בחודש האחרון שתו שתייה מופרזת. בנים מדווחים על כך יותר מבנות, בשני המגזרים ובכל הגילאים. שיעור הדיווח על ההתנסות בהשתכרות עלה בהדרגה עם השנים, משנת 1998 ועד ל-2006, אולם בשנת 2011 נשברה המגמה וירדה מכ-20% לכ-14%.

בהשוואה למדינות אחרות בעולם, התלמידים הישראלים מדווחים על שיעור גבוה יחסית של שתייה "מתונה" לצד שיעור נמוך יחסית של שתייה לשוכרה. במדד שתיית אלכוהול שלא למטרות דת לפחות אחת לשבוע (שתייה מתונה) התלמידים הישראליים מדורגים במקום ה-11 עם כ-3%, ובמדד ההשתכרות לפחות פעם אחת, מדורגים התלמידים הישראלים במקום ה-34 והנמוך יחסית, עם שיעור של כ-13% בלבד.

סמים

תת פרק זה דן בצריכת חשיש/מריחואנה (גראס), אקסטזי ו-LSD תוך בחינת שכיחות הפעולה. השאלות בפרק זה נשאלו בקרב תלמידי כיתות י', בכל המגזרים. בדירוג הבינלאומי במדד הדיווח על עישון סמים, התלמידים הישראלים בני ה-15 מדורגים במרכז, עם שיעור של כ-6%. שכיחות השימוש באקסטזי נמוכה עוד יותר ועומדת על כ-4% בשנת 2011. בשני המדדים, הן שימוש בקנביס והן שימוש באקסטזי, ניכרת שכיחות גבוהה יותר בקרב בנים לעומת בנות.

אלימות בין-אישית

השאלות בפרק זה עסקו בנושאי השתתפות בהטרדות/הצקות ובריונות, בקורבנות למעשי בריונות, במעורבות בקטטות פיזיות ובנשיאת נשק. בדירוג הבינלאומי של המדד המתאר השתתפות במעשה בריונות בתוך שטח בית הספר, התלמידים הישראלים מדורגים במקום ה-19, כלומר יחסית במרכז, עם שיעור של כ-9%. מרבית הממצאים מלמדים על ירידה בשיעורי האלימות בקרב הנוער הישראלי לאורך השנים. כך למשל, בשנת 2011 ניכרת ירידה של כ-5% בדיווח על קורבנות, לעומת שנת 2002, וכן ירידה של כ-12% בדיווח על השתתפות בקטטות, לעומת השנים 1998 ו-2004. מהממצאים עולה באופן עקבי, ששכיחות הבנים במדדי המעורבות באלימות, גבוהה מזו של הבנות, וששכיחות התלמידים מהמגזר הערבי המעורבים באלימות גבוהה מזו של תלמידים מהמגזר היהודי, בהתאמה עבור בנים ובנות. בדיווח על נשיאת נשק לא מסתמנת מגמה של שינוי לאורך השנים, אולם ניתן להבחין בבירור כי בנים מדווחים על כך יותר מבנות, ובראשם בפער משמעותי, לאורך כל השנים, בנים מהמגזר הערבי (כ-30% לעומת כ-8% במגזר היהודי).

דפוסי היפגעות

פרק זה דן במדדי היפגעות ופציעות, ביניהם מקום התרחשות הפציעה, פעילות שקדמה לפציעה, חומרת הפציעה ותוצאותיה, סוג הטיפול הרפואי שהפציעה דרשה והפסד של ימי לימודים בעקבות הפציעה. כמו כן, נשאלו בו שאלות על התנהגויות סיכון להיפגעות, כגון אי-חבישת קסדה בזמן רכיבה על אופניים וחוסר ידע בשחייה. מגמות ברורות שעולות מהנתונים מראות, שבנים מדווחים על היפגעות בשכיחות גבוהה יותר מבנות, ושעם העלייה בשכבות הגיל, חלה ירידה בשכיחות הדיווח על היפגעות. מעל למחצית מהתלמידים (53%) דיווחו שבמהלך 12 החודשים האחרונים נזקקו לטיפול רפואי בעקבות פציעה, ומתוכם כ-30% טופלו בגבס, תפרים, נותחו או אושפזו ללילה אחד לפחות. בנוסף, כ-8% מהתלמידים ביקרו בחדר מיון בעקבות פציעה, נתון אשר משקף ירידה במדד זה לאורך השנים. הפעילות השכיחה ביותר בה מתרחשת הפציעה החמורה ביותר של התלמידים היא פעילות ספורט.

בריאות נפשית וגופנית

בפרק זה נשאלו שאלות בנוגע לבריאות הנפשית והגופנית של התלמידים בשלושה תחומים מרכזיים: הרגשה כללית, סימפטומים גופניים ונפשיים, ודימוי עצמי. בהשוואה הבינלאומית של מדד שביעות הרצון מהחיים, שנעה בין כ-7% לכ-9%, התלמידים הישראלים מדורגים גבוה יחסית, עם שיעור של 7.9%. לעומת זאת, באופן מתמיהה, השוואה בינלאומית של מדד הדיווח על סימפטומים נפשיים (כעס, עצבנות או מצב רוח רע) ממקמת את ישראל גם כן במקום גבוה יחסית (מקום חמישי), עם שיעור של כ-20%.

כ-62% מהתלמידים תיארו את מצב בריאותם כמצוין, כאשר עבור תלמידים מהמגזר היהודי (כ-60%) חלה ירידה בשכיחות הדיווח על מדד זה ביחס לשנת 2006 (כ-70%). לעומת זאת, עבור תלמידים מהמגזר הערבי (כ-67%) חלה עלייה לעומת שנת 2006 (כ-59%). בדיווח על סימפטומים נפשיים, תלמידים מהמגזר הערבי מדווחים בשכיחות גבוהה יותר על סימפטומים נפשיים ועל קשיי הירדמות, באופן עקבי לאורך השנים. בנוסף, כ-44% מהתלמידים חווים הרגשה של בדידות מפעם לפעם. בנות מדווחות על כך יותר מבנים.

לגבי נטייה אובדנית – ישנם 4 מדדים בסקר הבודקים נטייה זו במהלך 12 החודשים האחרונים: (1) חשבת ברצינות על נסיון אובדני, (2) תכנת לבצע נסיון, (3) ביצעת נסיון אובדני ו- (4) ניסית ונפצעת פציעה שדרשה טיפול רפואי. שיעור התלמידים בכיתות י' שחשבו ברצינות להתאבד עלה מ-12% בשנת 2002 ל-17% בשנת 2004 ואילו בסקר הנוכחי ירד חזרה לכ-12%. שיעור התלמידים שתכננו לבצע נסיון אובדני גם כן ירד לעומת השנים הקודמות לכ-7% בשנת הנוכחית. שיעור דומה דווח ע"י אלו שניסו להתאבד, וכ-4% דיווחו שנדרשו לטיפול רפואי כתוצאה מנסיון זה.

לסיכום, ממצאי הסקר עולה תמונת מצב המתארת את תחומי החיים היומיומיים של בני הנוער בישראל. חלק מתחומים אלו מצטיירים כחוויות חיוביות, וחלקם מתגלים כמעוררי דאגה באשר לדפוס התנהגות וחוויות שליליות הפוגעות ברווחתם, בריאותם ובטיחותם של בני הנוער הישראליים. ממצאים מעודדים רבים קשורים דווקא בדפוס התנהגויות סיכון שונות, כגון ירידה עקבית לאורך השנים בשיעורי ההתנסות בעישון סיגריות ונרגילה, בצריכת אלכוהול ושימוש בסמים. דוגמאות נוספות בהקשר זה, הן ירידה בשיעורי האלימות בקרב הנוער הישראלי לאורך השנים ועלייה בשימוש באמצעי מניעה בעת קיום יחסי מין. ממצאים בולטים נוספים הם עלייה בתחושות חיוביות כלפי בית הספר לאורך השנים, עלייה בשיעור המעורבות וההתנדבות בקהילה, ירידה בשיעורי הבדידות והצטיינות ביכולת השיחה של מתבגרים עם הוריהם, ביחס למדינות העולם האחרות. לעומת זאת, קיימים מספר ממצאים מדאיגים, ביניהם שיעורים גבוהים של היעדר פעילות גופנית בקרב בני נוער ישראליים ביחס למדינות העולם, עלייה בחוויית הלחץ מהלימודים, ירידה בהיקף הבילוי עם חברים ועלייה בשימוש במחשב ובצפייה בטלוויזיה. ממצאים אלו מלמדים על מגמות המחייבות התייחסות במערכת החינוך, תוך יצירת שינויים מערכתיים ממשיים לטובת הנוער וסביבתו.

מבוא

קידום בריאותם, רווחתם ובטיחותם של בני נוער מהווה אתגר חשוב ומורכב הניצב בפני החברה. הבריאות והרווחה (Well being) נושאות בחובן היבטים גופניים, נפשיים, רגשיים, רוחניים, מיניים וחברתיים, ומושפעים מהמעגלים החברתיים והסביבתיים המקיפים אותנו. ילדים ובני נוער מהווים אוכלוסייה בעלת מאפייני גיל ייחודיים, העלולים לתרום לפגיעותם והיחשפותם לסיכונים ומחלות שונות. ראשית, אוכלוסיית הצעירים נתונה לסיכונים בריאותיים שעלולים לגרום לאובדן הגדול ביותר של שנות חיים פוטנציאליות, ובעיקר אובדן שנות חיים בריאות. סיכונים אלה כוללים עישון, שתיית אלכוהול, היפגעות, אלימות בין-אישית, אובדנות, התנהגות מינית מסוכנת, הריונות נעורים ושימוש בסמים. שנית, בשלב המעבר מילדות לבגרות, נרכשים התנהגויות והרגלי חיים הקשורים לבריאות, כגון הרגלי אכילה ותזונה, פעילות גופנית ועישון, שעתידיים להשפיע על סגנון החיים העתידי. הרגלים אלו, בכוחם להכתיב לאיזו קבוצת סיכון ישתייכו הצעירים בבגרותם, בכל הנוגע לגורמי תמותה מרכזיים, כגון מחלות לב וכלי דם ומחלות ממאירות. המשותף לתופעות אלו הוא, כי ברוב המקרים, הן ניתנות למניעה.

אוכלוסיית הילדים והנוער מהווה יעד חשוב להתערבות במישור הלאומי, בשל שני מאפיינים נוספים; ראשית, בתקופת הנעורים ההתנהגויות מצויות בתהליך של עיצוב והשתנות טרם יהפכו לדפוסים קבועים ויציבים. לכן, בגילאים צעירים אלו קל יותר להשפיע עליהן, לשפר התנהגויות בריאות ולשנות התנהגויות מזיקות, מאשר בגילאים מבוגרים יותר. שנית, בתקופת חיים זו, האוכלוסייה זמינה ונגישה לניטור ולפעילות מניעה, באמצעות מערכת החינוך. הגישה לאוכלוסייה מבוגרת יותר, לעומת זאת, דורשת השקעה רבה יותר של משאבים.

בעשורים האחרונים נערכים מחקרים בינלאומיים במדינות רבות, שנועדו לפתח כלים ותכניות התערבות כוללניות למניעה וצמצום של היפגעות, ולקידום בריאות בקרב ילדים, בני נוער ובוגרים צעירים. ארגון הבריאות העולמי (WHO) משחק תפקיד מרכזי בהאצת תכניות לקידום בריאות באוכלוסיות אלו בעולם. מודעות לחשיבות קידום הבריאות קיימת גם בישראל. ברמה הלאומית, פותחה ומיושמת תכנית מקיפה לניטור ולחקר רווחה חברתית, בריאות והתנהגויות סיכון של בני נוער. מערכת מחקר זו מספקת נתוני מעקב תקופתיים, ומשמשת לפיתוח מדיניות ואסטרטגיה ברמה הארצית, ולשיפור גישות התערבות ותכניות מניעה.

המחקר הישראלי נערך אחת לארבע שנים. התבצע בשנים 1994, 1998, 2002, 2004, 2006

ו-2011, ומהווה חלק ממחקר רב-לאומי על התנהגויות בריאות ורווחה של תלמידי בתי-ספר בחסות ארגון הבריאות העולמי (WHO-HBSC- Health Behavior in School-aged Children). במחקר שותפות כיום 43 מדינות הפועלות בשיתוף פעולה מלא, תוך שימוש בפרוטוקולים מתודולוגיים זהים. מטרת המחקר היא להציג תמונת מצב עדכנית בנוגע לבריאות ורווחת הנוער הישראלי. נתונים אלו, בהמשך לנתונים מסקרים שהועברו בשנים קודמות, מאפשרים לבחון מגמות שינוי בהתנהגויות הבריאות, הרווחה, הסיכון לבריאות וההיפגעות של נוער ישראלי לאורך יותר מעשור (1994-2011).

דו"ח המחקר הנוכחי מציג את עיקרי ממצאי המחקר בתחומים שונים תוך השוואה בין מגזרים, מגדרים ושכבות גיל, ניתוח מגמות משנת 1994 עד 2011 והשוואה בינלאומית ל-43 מדינות אירופה וצפון אמריקה שהשתתפו במחקר HBSC הבינלאומי, ביניהן:

פורטוגל	לטביה	גרינלנד	אוסטריה
פינלנד	ליטא	גרמניה	אוקראינה
צ'כיה	מלטה	דנמרק	איטליה
צרפת	מקדוניה	הולנד	איסלנד
קנדה	נורווגיה	הונגריה	אירלנד
קרואטיה	סלובניה	וויילס	אלבניה
רומניה	סלובקיה	טורקיה	אנגליה
רוסיה	ספרד	יוון	אסטוניה
שוודיה	סקוטלנד	ישראל	ארמניה
שווייץ	פולין	לוקסמבורג	ארצות הברית
			בולגריה
			בלגיה (פלמית)
			בלגיה (צרפתית)